

Αθήνα, /10/2015

Αριθ. Πρωτ.:Φ11321/οικ.47523/1570

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
& ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ
& ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ & ΑΓΡΟΤΩΝ
ΤΑΧ. Δ/ΝΣΗ : Σταδίου 29
ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ : 101 10
ΤΗΛΕΦΩΝΟ: 210-3368109, -10, -12, -23,
-24, -28

ΠΡΟΣ: Εθνικό Τυπογραφείο
(για δημοσίευση)

ΘΕΜΑ : «Σταδιακή αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης μέχρι την 1.1.2022, σύμφωνα με τους πίνακες της περίπτωσης 6, της υποπαραγράφου Ε3, της παραγράφου Ε, του άρθρου 2 του ν.4336/2015 (ΦΕΚ 94, Α')».

ΑΠΟΦΑΣΗ
Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις της περίπτωσης 6, της υποπαραγράφου Ε3, της παραγράφου Ε, του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (ΦΕΚ 94, Α').
2. Τις διατάξεις των άρθρων 48, 51, 52 και 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (Φ.Ε.Κ. 98, Α').
3. Τις διατάξεις του π.δ. 113/2014 (Φ.Ε.Κ. 180, Α') «Οργανισμός Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας».
4. Τις διατάξεις του άρθρου 5 του π.δ. 24/2015 (ΦΕΚ 20, Α') «Σύσταση και μετονομασία Υπουργείων, μεταφορά της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων» και του άρθρου 27 του ν. 4320/2015 (Φ.Ε.Κ. 29, Α') «Ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, την οργάνωση της Κυβέρνησης και των κυβερνητικών οργάνων και άλλες διατάξεις».
5. Το π.δ. 73/2015 (Φ.Ε.Κ. 116, Α') «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
6. Η αριθμ. οικ.44549/Δ9.12193/9.10.2015 (Φ.Ε.Κ. 2169, Β') Υπουργική Απόφαση «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Αναστάσιο Πετρόπουλο».
7. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού ούτε Προϋπολογισμού Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης,

Πίνακας 2

Πλήρης σύνταξη		Όριο ηλικίας: 67					
Από ισχύος του νόμου έως 31-12-2015							
2015		2016		2017		2018	
Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης
50	55	50	56 & 9 μην	50	58 & 5 μην	50	60 & 2 μην
51	55	51	56 & 9 μην	51	58 & 5 μην	51	60 & 2 μην
52	55	52	56 & 9 μην	52	58 & 5 μην	52	60 & 2 μην
53	56 & 6 μην	53	58	53	59 & 6 μην	53	61
54	56 & 6 μην	54	58	54	59 & 6 μην	54	61
55	56 & 6 μην	55	58	55	59 & 6 μην	55	61
56	57 & 5 μην	56	58 & 9 μην	56	60 & 2 μην	56	61 & 6 μην
57	58 & 3 μην	57	59 & 6 μην	57	60 & 9 μην	57	62
58	59 & 2 μην	58	60 & 3 μην	58	61 & 5 μην	58	62 & 6 μην
59	60	59	61	59	62	59	63
60	60 & 11 μην	60	61 & 9 μην	60	62 & 8 μην	60	63 & 6 μην
61	61 & 9 μην	61	62 & 6 μην	61	63 & 3 μην	61	64
62	62 & 8 μην	62	63 & 3 μην	62	63 & 11 μην	62	64 & 6 μην
63	63 & 6 μην	63	64	63	64 & 6 μην	63	65
64	64 & 5 μην	64	64 & 9 μην	64	65 & 2 μην	64	65 & 6 μην
65	65 & 3 μην	65	65 & 6 μην	65	65 & 9 μην	65	66
66	66 & 2 μην	66	66 & 3 μην	66	66 & 5 μην	66	66 & 6 μην
67	67	67	67	67	67	67	67
2019		2020		2021		2022	
Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης	Ηλικία	Ηλικία συνταξιοδότησης
50	61 & 10 μην	50	63 & 7 μην	50	65 & 3 μην	50	67
51	61 & 10 μην	51	63 & 7 μην	51	65 & 3 μην	51	67
52	61 & 10 μην	52	63 & 7 μην	52	65 & 3 μην	52	67
53	62 & 6 μην	53	64	53	65 & 6 μην	53	67
54	62 & 6 μην	54	64	54	65 & 6 μην	54	67
55	62 & 6 μην	55	64	55	65 & 6 μην	55	67
56	62 & 11 μην	56	64 & 3 μην	56	65 & 8 μην	56	67
57	63 & 3 μην	57	64 & 6 μην	57	65 & 9 μην	57	67
58	63 & 8 μην	58	64 & 9 μην	58	65 & 11 μην	58	67
59	64	59	65	59	66	59	67
60	64 & 5 μην	60	65 & 3 μην	60	66 & 2 μην	60	67
61	64 & 9 μην	61	65 & 6 μην	61	66 & 3 μην	61	67
62	65 & 2 μην	62	65 & 9 μην	62	66 & 5 μην	62	67
63	65 & 6 μην	63	66	63	66 & 6 μην	63	67
64	65 & 11 μην	64	66 & 3 μην	64	66 & 8 μην	64	67
65	66 & 3 μην	65	66 & 6 μην	65	66 & 9 μην	65	67
66	66 & 8 μην	66	66 & 9 μην	66	66 & 11 μην	66	67
67	67	67	67	67	67	67	67

2. Στις περιπτώσεις που τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης έως την έναρξη της ισχύος του ν. 4336/2015 δεν ορίζονταν σε ακέραια έτη, η νέα μεταβατική ηλικία συνταξιοδότησης που αντιστοιχεί στη στήλη «**Ηλικία συνταξιοδότησης**» των Πινάκων 1 και 2 διαμορφώνεται σύμφωνα με τους ακόλουθους μαθηματικούς τύπους.

Ειδικότερα:

Όπου προβλεπόταν από προηγούμενες του ν. 4336/2015 γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις ή προβλέπεται βάσει της περίπτωσης 2β της υποπαραγράφου Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν. 4336/2015:

α) όριο ηλικίας συνταξιοδότησης x_0 έως και μικρότερο των 53 ετών, το οποίο συμπληρώνεται στο β' εξάμηνο του 2015, το νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης είναι $x_1 = 55$,

β) όριο ηλικίας συνταξιοδότησης x_0 από 53 έως και 55 ετών, το οποίο συμπληρώνεται στο β' εξάμηνο του 2015, το νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης είναι :

- $x_1 = 56$ έτη & 6 μήνες, αν το γενικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης που αντιστοιχεί στην ηλικία x_0 είναι το 67°.
- $x_1 = 55$ έτη & 11 μήνες, αν το γενικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης που αντιστοιχεί στην ηλικία x_0 είναι το 62°.

γ) όριο ηλικίας συνταξιοδότησης έως και 55 ετών, το οποίο συμπληρώνεται από το έτος 2016 έως και το έτος 2022, το νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης προκύπτει από τον ακόλουθο τύπο :

$$x_k = x_1 + (k - 1) \frac{x_g - x_1}{7}, \quad k = 2, \dots, 8$$

Όπου x_1 οι αντίστοιχες ηλικίες των περιπτώσεων α) και β).

δ) όριο ηλικίας συνταξιοδότησης x_0 μεγαλύτερο των 55 ετών το οποίο συμπληρώνεται από το β' εξάμηνο του 2015 έως και το έτος 2022, το νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης προκύπτει από τον ακόλουθο τύπο :

$$x_k = x_0 + k \frac{x_g - x_0}{8}, \quad k = 1, \dots, 8$$

Όπου :

x_0	Όριο ηλικίας συνταξιοδότησης όπως αυτό προβλεπόταν ως την ημερομηνία ισχύος του ν. 4336/2015 ή όπως προβλέπεται σύμφωνα με τη διάταξη του Μέρους Β, άρθρου 2, της παραγράφου Ε, της υποπαραγράφου Ε.3. 2β)	
x_g	Γενικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης που αντιστοιχεί στην ηλικία x_0	
k	Έτος κατά το οποίο ο ασφαλισμένος συμπληρώνει την ηλικία x_0 και συγκεκριμένα :	
	$k = 1$	β' εξάμηνο 2015
	$k = 2$	2016

	$k = 3$	2017	
	$k = 4$	2018	
	$k = 5$	2019	
	$k = 6$	2020	
	$k = 7$	2021	
	$k = 8$	2022	
x_k	Νέο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης όπως αυτό διαμορφώνεται με βάση το έτος κατά το οποίο ο ασφαλισμένος συμπληρώνει την ηλικία x_0		

3. Επεξήγηση πινάκων και εννοιών

Α. Στήλη «Ηλικία»: εμφανίζει την ηλικία θεμελίωσης πλήρους ή μειωμένης σύνταξης, όπως αυτή προβλεπόταν από τις γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις πριν την ισχύ του ν. 4336/2015.

Στήλη «Ηλικία συνταξιοδότησης»: εμφανίζει το νέο κατά περίπτωση όριο ηλικίας πλήρους ή μειωμένης σύνταξης από την ισχύ του ν. 4336/2015 και μέχρι 31.12.2021.

Β. Κατοχυρωμένο συνταξιοδοτικό δικαίωμα: υφίσταται όταν ο ασφαλισμένος έχει τη δυνατότητα να συνταξιοδοτηθεί με τις προϋποθέσεις που διαμορφώνονται και ισχύουν κατά το έτος συμπλήρωσης του απαιτούμενου κατά περίπτωση χρόνου ασφάλισης ή ορίου ηλικίας, σύμφωνα με το προγενέστερο του ν. 4336/2015 νομοθετικό πλαίσιο.

Γ. Οι ασφαλισμένοι (είτε υπάγονται στον Πίνακα 1 είτε στον Πίνακα 2) που συμπληρώνουν το κατά περίπτωση ισχύον, βάσει του προγενέστερου του ν. 4336/2015 νομοθετικού πλαισίου, όριο ηλικίας συνταξιοδότησης, αποκτούν δικαίωμα λήψης πλήρους ή μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος με τη συμπλήρωση του (σύμφωνα με τους Πίνακες 1 και 2) ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης που αντιστοιχεί στο ημερολογιακό έτος κατά το οποίο συμπληρώνεται το ισχύον, κατά περίπτωση ασφαλισμένου, όριο ηλικίας συνταξιοδότησης βάσει του προγενέστερου του ν. 4336/2015 νομοθετικού πλαισίου.

Οι ασφαλισμένοι για τους οποίους, βάσει του προγενέστερου του ν. 4336/2015 νομοθετικού πλαισίου, δεν προβλεπόταν όριο ηλικίας για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω γήρατος, αποκτούν δικαίωμα λήψης σύνταξης με τη συμπλήρωση του μεταβατικού νέου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης της στήλης «**ηλικία συνταξιοδότησης**» του Πίνακα 1 που αντιστοιχεί στο ημερολογιακό έτος κατά το οποίο συμπληρώνουν το κατά περίπτωση προβλεπόμενο όριο

ηλικίας της περίπτωσης 2β της υποπαραγράφου Ε3 της παραγράφου Ε του άρθρου 2 του ν. 4336/2015.

Σε περίπτωση που το προβλεπόμενο από τους Πίνακες 1 και 2 μεταβατικό όριο ηλικίας συμπληρώνεται μετά την 1.1.2022, η σύνταξη καταβάλλεται κατά το έτος που συμπληρώνεται το νέο αυτό όριο ηλικίας.

4. Υπαγόμενοι στους πίνακες

Στον Πίνακα 1 εμπίπτουν οι ασφαλισμένοι για τους οποίους, από τις προγενέστερες του ν. 4336/2015 γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις, προβλεπόταν χρόνος ασφάλισης για την κατοχύρωση ή θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης μεγαλύτερος ή ίσος με 10.500 ημέρες (ή 35 έτη) ασφάλισης.

Στον Πίνακα 2 εμπίπτουν οι ασφαλισμένοι που έχουν κατοχυρώσει ή κατοχυρώνουν μία εκ των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης για τη λήψη πλήρους σύνταξης λόγω γήρατος, των οποίων το καταληκτικό όριο ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, όπως αυτό έχει καθοριστεί από προγενέστερες του ν. 4336/2015 γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις, είναι το 67^ο έτος, καθώς και οι ασφαλισμένοι για τους οποίους από τις ίδιες ως άνω προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις προβλεπόταν χρόνος ασφάλισης για την κατοχύρωση ή θεμελίωση δικαιώματος πλήρους συνταξιοδότησης μικρότερος από 10.500 ημέρες (ή 35 έτη) ασφάλισης. Στον ίδιο πίνακα εμπίπτουν όσοι έχουν κατοχυρώσει ή κατοχυρώνουν τις κατά περίπτωση προϋποθέσεις μειωμένης σύνταξης, η οποία ακολουθεί την αντίστοιχη ως ανωτέρω τελικώς καταλήγουσα στο 67^ο έτος της ηλικίας προϋπόθεση πλήρους σύνταξης, καθώς και οι ασφαλισμένοι για τους οποίους από τις ίδιες ως άνω προγενέστερες του ν. 4336/2015 διατάξεις, προβλεπόταν χρόνος ασφάλισης για την κατοχύρωση ή θεμελίωση δικαιώματος μειωμένης συνταξιοδότησης μικρότερος από 10.500 ημέρες (ή 35 έτη) ασφάλισης. Για το χρονικό διάστημα μέχρι 31.12.2021 το όριο ηλικίας θεμελίωσης μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος δεν μπορεί να υπερβαίνει το 62^ο έτος της ηλικίας, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 3863/2010 (115, Α').

Άρθρο 2

Στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης με προϋποθέσεις μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος το επιπλέον ποσοστό μείωσης 10% υπολογίζεται επί του ποσού της σύνταξης που προκύπτει μετά την προβλεπόμενη στο άρθρο 145 παρ. 3 του ν.3655/2008 (ΦΕΚ 58, Α') μείωση και επιβάλλεται μέχρι τη συμπλήρωση του διαμορφούμενου, κατά περίπτωση, νέου ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, σύμφωνα με τους ανωτέρω Πίνακες 1 και 2.

Άρθρο 3

Από τις ανωτέρω ρυθμίσεις εξαιρούνται:

A. οι υπαγόμενοι σε βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, δηλαδή οι υπαγόμενοι στις ακόλουθες διατάξεις, όπως αυτές ισχύουν:

- α. του εδαφίου β' της παρ. 5 του άρθρου 28 του α.ν 1846/51 ,
- β. της παρ. 1 του αρ.20 του ν.997/79, της παρ. 2 του άρθρου 48 του ν. 2084/92,
- γ. της παρ.2 του αρθ.13 του ν.2335/95,
- δ. το τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 825/78,
- ε. του άρθρου 43 του ν. 1543/1985
- στ. του άρθρου 36 του ν. 1694/1987,
- ζ. των παρ. 2^ε και 2στ του άρθρου 46 του ν. 2084/92,
- η. των παρ. 1-3 του άρθρου 14^A και των παρ. 1 και 2 του άρθρου 14 του π.δ. 913/1978 (220, Α')
- θ. των παρ. 3 και 5 του άρθρου 24 του ν. 2084/92 καθώς και από τους υπαγόμενους στην παρ. 4 του άρθρου 24 του ν. 2084/92 οι απασχολούμενοι σε οικοδομικές και τεχνικές εργασίες που περιλαμβάνονται στην περίπτωση Α2 της Υ.Α. Φ10221/οικ.26816/929/2-12-2011 (Β'2778) και το προσωπικό καθαριότητας των ΟΤΑ

B. όσοι συνταξιοδοτούνται είτε με βάση τις διατάξεις του ν. 612/1977, είτε με βάση τις διατάξεις που παραπέμπουν σε αυτές (άρθρο 40 παρ. 8 του ν. 1902/1990, άρθρο 16 παρ. 3 του ν. 2227/1994, άρθρο 2 παρ. 2 του ν. 3075/2002, άρθρο 5 παρ. 1, 3 του ν. 3232/2004, άρθρο 61 παρ. 4 του ν. 3518/2006, άρθρο 37 παρ. 4 του ν. 3996/2011),

Γ. οι ασφαλισμένοι που υπάγονται σε γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις συνταξιοδότησης ως μητέρες και χήροι πατέρες ανίκανων για κάθε βιοποριστική εργασία τέκνων.

Άρθρο 4

Θεμελιωμένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα μέχρι την έναρξη ισχύος του ν.4336/2015, ήτοι μέχρι και 18.8.2015, στους Οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένης της Τράπεζας της Ελλάδος, λόγω συμπλήρωσης των προϋποθέσεων του απαιτούμενου χρόνου ασφάλισης και ορίου ηλικίας, όπου αυτό προβλέπεται, δεν θίγονται και δύνανται να ασκηθούν οποτεδήποτε.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ**

ΑΝ. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ :

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού
3. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα ΓΓΚΑ.
4. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα Υπ/γείου Εργασίας,
Κοινωνικής Ασφάλισης , Κοινωνικής Αλληλεγγύης
5. Γραφείο κ. Γεν. Δ/τριας Οικονομικών
Υπηρεσιών
6. Όλες τις Δ/σεις της Γ.Γ.Κ.Α.
7. Δ/ση Κ.Α.Μ.Α. (Δ13)